

## בית הספר למינהל עסקים לימודים לתואר ראשון

### **שם הקורס:** מבוא לאתיקה ואחריות תאגידית (130220) **Introduction to Ethics and Corporate Responsibility**

**סוג הקורס:** חובה, למידה מרחוק

**שנה:** תשע"ו

**דרישות קדם:** השלמת קורסי היסוד

**שעות קבלה:**

המענה לסטודנטים יינתן באמצעות פורום הקורס והדואר האלקטרוני ולא בשעות קבלה פרונטאליות, בהתאם לאופי הקורס בלמידה מרחוק. שאלות שנוגעות לתכני הלימוד ולהתנהלות יש להעביר באמצעות פורום הקבוצה ב-moodle. הפורום מהווה את כלי התקשורת המרכזי בקורס ומומלץ להשתמש בו. שאלות אישיות יש להעביר במייל ישיר לעוזרת/הוראה. נא העבירו שאלות לעוזרי ההוראה לא יאוחר מ-48 שעות לפני הגשת המטלה על מנת שתספיקו לקבל תשובה במועד.

במידת הצורך ניתן לקבוע שעת קבלה בתיאום מראש או לתאם שיחת טלפון עם המתרגל.

**אתר האינטרנט של הקורס:** אתר הקורס ב-moodle ובלוג הקורס: <http://socialres.colman.ac.il>

**מטרות/יעדי הקורס:**

עם סיום הקורס וביצוע כל המטלות:

- הסטודנטים יהיו מסוגלים לזהות סוגיות חברתיות ואתיות הקשורות לפעולתם של עסקים.
- הסטודנטים ידעו לנתח את מחזיקי העניין הרלוונטיים של הפירמה ואת הנושאים החברתיים המהותיים לה.
- הסטודנטים ידעו להעריך באיזו מידה עקרונות שונים של אתיקה ואחריות חברתית באים לידי ביטוי בפעולתה של פירמה.
- הסטודנטים יכירו דרכים ליצירת ערך עיסקי באמצעות אחריות חברתית ולקדם מדיניות אחריות תאגידית שמשולבת עם האסטרטגיה העסקית ומקדמת יתרון תחרותי.
- הסטודנטים יבחנו את תפקידם החברתי ואחריותם האישית כמנהלים ואנשי עסקים לעתיד.

**תיאור תמציתי של הקורס:**

תחום האחריות החברתית התאגידית (Corporate Social Responsibility – CSR) הולך ותופס מקום חשוב בפרקטיקה העסקית ובאקדמיה ויש הרואים בו את הנושא הניהולי החשוב ביותר במאה ה-21. עולם האחריות החברתית-תאגידית מתייחס לתלות ההדדית שבין עסקים והחברה שבה הם פועלים ולמחויבות של עסקים כלפי כלל מחזיקי העניין שלהם. זו אינה גישה פילנתרופית, והיא אינה סותרת חתירה לרווחים והצלחה כלכלית, אלא גישה אסטרטגית אשר גורסת שהתנהלות אחראית מקנה לארגון פיתוח בר-קיימא ויכולת שרידות מוגברת לטווח הארוך. בליבת התחום עומדת התפיסה שניהול כזה דורש לצמצם את ההשפעות השליליות ולהגדיל את ההשפעות החיוביות של העסק על סביבתו, תוך כדי דיאלוג מתמיד עם מחזיקי העניין

השונים של העסק ובאופן שיצור ערך משותף להם ולעסק עצמו.  
בקורס נכיר את גישת האחריות התאגידית, את העקרונות המנחים שלה וכן את השאלות הרבות שהיא מעלה.  
כמו כן, נבין מהי אתיקה ניהולית ומה יכול לקדם אותה או לסכן אותה בארגון.  
תיאורי מקרה מהארץ ומהעולם יאפשרו לנו לקיים דיון ביקורתי וללמוד כיצד עסקים יכולים וצריכים לשלב שיקולים אתיים, חברתיים וסביבתיים במטרות ובפעולות שלהם.

### **שיטות ההוראה:**

הקורס מבוסס על שיטה של למידה מרחוק בהתכתבות ללא שיעורים פרונטאליים. השיעורים והמטלות יתפרסמו באתר הקורס בתאריכים המופיעים בלוח הזמנים שבאתר הקורס. כל שיעור יציג בפני הסטודנטים את אחד הנושאים על ידי שימוש בטקסטים ובהפניה למקורות שונים כמו מאמרים וקטעי וידאו, ובמקביל לכל שיעור תתפרסם באתר הקורס מטלה, שתנחה את משתתפי הקורס כיצד לחקור כל נושא ותפנה לחומרי עזר נוספים. הלמידה בקורס פעילה, והיא מתבססת על קריאה של חומרים, ניתוחם ושילובם לתובנות ויישומים שלכם. צוות הקורס שואף להעניק לכם את הכלים להתמודד עם דרישות הקורס ואת התנאים שיאפשרו למידה פורייה, אך מידת ההצלחה והעניין שתפיקו תלויים באחריות האישית של כל משתתף ובמידת המעורבות וההשקעה שיגלה.

### **תנאים לעמידה בדרישות הקורס:**

**חובות הסטודנטים ושקלול הציונים (באחוזים):** ראו נספחים המפרטים את המרכיבים השונים !

<u>פירוט</u>	<u>אחוז בציון הסופי</u>	<u>פרוט המרכיב</u>
<u>ראה נספח</u>		
א	70%	2 מטלות ביניים
ב	15%	1 מבחן ידע
ג	15%	3 פעילויות

**הציון הסופי** יקבע על ידי סכימת כל הנקודות. במקרים של מילואים, לידה, מחלה או קושי מוצדק אחר להגיש את המטלות בזמן נא צרו איתנו קשר ברגע שהבעיה ידועה לכם על מנת להימנע מאובדן נקודות וכדי שנוכל להנחות אתכם כיצד לפעול.

### **קוד התנהגות בקורס:**

כסטודנטים של המסלול האקדמי המכללה למינהל ומנהלים לעתיד אנחנו מצפים מכם להתנהג ברמה הגבוהה ביותר של יושרה ואחריות, על אחת כמה וכמה כשאנחנו נמצאים בקורס שעוסק כולו בנושאים אלו.

לפיכך, נבקש מכם בתחילת הסמסטר לקרוא ולחתום על קוד ההתנהגות ולהצהיר כי :

**אני אחראית/על הלמידה שלי** – עליי מוטלת האחריות לקרוא את הסילבוס, לפעול לפי ההנחיות ולפנות לצוות ההוראה במקרה שאתקל בבעיה.

**אפעל ביושרה ובהגינות** – אבצע את המשימות בקורס באופן אישי ועצמאי ולא אשתף אחרים בפתרונות למטלות הקורס. אתן קרדיט כנהוג למקורות מידע בהם אעשה שימוש.

**אנהג בכבוד לאחרים** – אפגין יחס מכבד בכתב ובעל פה לצוות הקורס ולסטודנטים האחרים.

הפרה של הכללים תגרור צעדים משמעותיים בהתאם לתקנון.  
במידה ותרצו להעיר ולהאיר על קוד ההתנהגות, נשמח אם תפנו אלינו- צוות הקורס.

## תוכנית הקורס:

חומרי הקריאה הספציפיים לכל שיעור יינתנו בהנחיות למטלה.

### מבוא – המשמעות והחשיבות של אחריות תאגידית

נושא 1

**מושגים מרכזיים:** היכרות עם הקורס – מטרות, מבנה דרישות וצוות ההוראה  
מהי אחריות תאגידית – הגדרה ועקרונות מרכזיים  
התפתחות התחום והרקע לצמיחת התחום בעשורים האחרונים  
האם יש לעסק אחריות?

**קריאה רלוונטית:**

Lawrence & Weber (2008) (12 Ed). *Business and society : Stakeholders, ethics, public policy*.

Boston, MA : McGraw-Hill Irwin. Ch 1: The corporation and its stakeholders. 2-21.

Friedman, M. (1970). The Social Responsibility of Business Is to Increase its Profits.. *The New York Times Magazine*, September 13, 1970. 122-126. [תרגום המאמר לעברית](#).

שטאובר, ש. (2008). ניהול אחריות תאגידית בישראל. פרק א' 1: מהי אחריות תאגידית? עמ' 5-12.

<http://shukistauber.co.il/Uploads/dbsAttachedFiles/139natb.pdf>

### בולטות מחזיקי עניין

נושא 2

**מושגים מרכזיים:** מי הם מחזיקי העניין, כיצד ממפים אותם ואיך מעריכים את מידת הבולטות שלהם.  
תיאוריית הבעלות לעומת תיאוריית מחזיקי העניין.  
מקורות האחריות כלפי מחזיקי העניין – מה שצריך, מה שראוי ומה שמשולם לעשות.  
מחזיקי עניין שונים נקודות מבט שונות: מושג המהותיות וזיהוי נושאים מהותיים  
למחזיקי עניין.  
דיאלוג ושותפות עם מחזיקי עניין כעקרון מרכזי של אחריות תאגידית.

**קריאה רלוונטית:**

Harrison, J. S. & Wicks A. C. (2013). Stakeholder Theory, Value, and Firm Performance.

Business Ethics Quarterly 23 (1), 97-124. [תרגום המאמר לעברית](#).

Tashman, P. & Raelin J. (2013). Who and what really matters to the firm: Moving stakeholder salience beyond managerial perceptions. *Business ethics quarterly : the journal of the Society for Business Ethics*. 23 (4), 591-616. [תרגום המאמר לעברית](#).

### ההצדקה העסקית לאחריות תאגידית

נושא 3

**מושגים מרכזיים:** האם קיימת הצדקה עסקית לאחריות תאגידית? ממצאי מחקרים.  
הערך העסקי של אחריות תאגידית – ניהול סיכונים, התייעלות, תרומה למוניטין, יתרון תחרותי ויצירת סינרגיה.

ניהול סיכונים: סוגי סיכונים שאחריות תאגידית יכולה לצמצם, זיהוי סיכונים עסקיים על ידי ניתוח השלב בהתבגרות של נושאים חברתיים, מעבר מזיהוי סיכונים ליצירת הזדמנויות, שימוש בכלי הלמידה האזרחית.  
התייעלות: אחריות סביבתיות וצמצום התשומות העסקיות.  
מוניטין: צרכנות אתית חיובית ושליטת - המוכנות של מחזיקי עניין לתגמול חברות אחריות ולהעניש חברות בלתי אחראיות.

**קריאה רלוונטית:**

Carroll, A. B. & Shabana, K. M. (2010). The Business Case for Corporate Social Responsibility: A

Review of Concepts, Research and Practice. *International Journal of Management Reviews*, 12 (1), 85–105.

Paharia N., Vohs K. D., Deshpandé R. (2013). Sweatshop labor is wrong unless the shoes are cute: Cognition can both help and hurt moral motivated reasoning. *Organizational Behavior and Human Decision Processes* 121 (1), 81–88. [תרגום המאמר לעברית](#).

Zadek, S. (2004). The path to corporate social responsibility. *Harvard Business Review* 82(12), 125-132. [תרגום המאמר לעברית](#).

נושא 4	אחריות תאגידית אסטרטגית
<b>מושגים מרכזיים:</b>	התפתחות הדגש האסטרטגי באחריות תאגידית ומושג הערך המשותף. יצירת ערך עסקי ויתרון תחרותי על ידי מענה למחזיקי עניין. שלוש הדרכים ליצירת ערך משותף.
<b>קריאה רלוונטית:</b>	
	Porter, M. E., and Mark R. Kramer (2006). Strategy and Society: The Link between Competitive Advantage and Corporate Social Responsibility. <i>Harvard Business Review</i> 84 (12), 78-92.
	Porter M. & Kramer M. R. (2011). Creating Shared Value. <i>Harvard Business Review</i> , 89 (1/2), 62-77.
	T. Osburg and R. Schmidpeter (eds.) (2013). <i>Social Innovation: Solutions for a Sustainable Future</i> . Springer-Verlag: Berlin Heidelberg. pp 13-22. <a href="#">תרגום הפרק לעברית</a> .

נושא 5	ניהול האחריות התאגידית
<b>מושגים מרכזיים:</b>	מנהיגות אחראית – איך מניעים לאתיקה ואחריות בארגון? תפקיד פונקציית האחריות התאגידית קריטריונים לאחריות תאגידית, מדידה, דיווח ודירוג דיאלוג ושותפות עם מחזיקי עניין כעקרון ופרקטיקה מרכזיים
<b>קריאה רלוונטית:</b>	

Global Reporting Initiative. (2013). G4 (Part 1):

<https://www.globalreporting.org/resource/library/GRIG4-Part1-Reporting-Principles-and-Standard-Disclosures.pdf>

Partridge K., Jackson C., Wheeler D. & Zohar A. (2005). *From Words to Action: The Stakeholder Engagement Manual*. Volume 1: The Guide to Practitioners' Perspectives on Stakeholder Engagement. Stakeholder Research Associates Canada Inc.: Ontario Canada.

[http://www.accountability.org/images/content/4/8/489/Stakeholder%20Engagement Practitioners'%20Perspectives\[1\].pdf](http://www.accountability.org/images/content/4/8/489/Stakeholder%20Engagement%20Practitioners'%20Perspectives[1].pdf)

Accountability, [תקן AA1000 לניהול דיאלוג עם מחזיקי עניין](#). תורגם על ידי חברת גודוויזין.

נושא 6	יישום אחריות תאגידית בתחומים ספציפיים
<b>מושגים מרכזיים:</b>	תחומי האחריות התאגידית. חלוקה לנושאי בחירה בהתאם להתמחויות: הטמעת האחריות החברתית של עסקים בתוך הפעילות העסקית השוטפת של פונקציות מקצועיות שונות. סוגיות אתיות ייחודיות לפונקציות השונות בארגון.

**קריאה רלוונטית:**

הפנייה לחומרים בהתאם להתמחות.

מעלה. (2004). הקוד לניהול חברתי :

<http://www.maala.org.il/wp-content/uploads/2014/08/Ecode.pdf>

**נושא 7**

**דיון ביקורתי וסיכום**

**מושגים מרכזיים:**

החידוש והתרומה של אחריות תאגידית.  
קשיים בדרך ליישום האחריות התאגידית – תפקיד המגזר הציבורי והאזרחי.  
שאלות עקרוניות לגבי אחריות תאגידית – קפיטליזם מסוג חדש או קפיטליזציה של המוסר?

**קריאה רלוונטית:**

Broomhill R. (2007). Corporate Social Responsibility: Key Issues and Debates. Don Dunstan Foundation, Adelaide: Australia.

[http://www.dunstan.org.au/resources/publications/Dunstan\\_Papers\\_No\\_1\\_2007.pdf](http://www.dunstan.org.au/resources/publications/Dunstan_Papers_No_1_2007.pdf)

**רשימת קריאה ומקורות נוספים חובה:**

חומר הקריאה אליהם יופנו הסטודנטים במהלך השיעורים או המטלות הינו חלק מקריאת החובה של הקורס.

## נספח א' - פירוט מטלות הביניים:

סוג המטלה:

רפרט בכתב.

רשימת המטלות:

המטלות והשיעורים מתפרסמים בתאריכים המופיעים בלוח הזמנים שבאתר הקורס.

עבודה ביחידים או בקבוצות:

סה"כ תתפרסמנה 2 מטלות לאורך הקורס. משקל כל מטלה 35 נק'. יחידים (אין אפשרות להגשה צוותית). לתשומת ליבכם – המטלות נבדקות באמצעות תוכנה לאיתור העתקות, הקפידו לעבוד באופן עצמאי והיעזרו בעוזרי ההוראה במידת הצורך.

אופן ההגשה של המטלות:

לתיבת ההגשה באתר הקורס.

הנחיות להגשת המטלות:

לפני כתיבת התשובות חשוב לקרוא היטב את השיעור ואת החומרים הנלווים. בחלק מהמטלות תופנה כל קבוצה לחומרים שונים ולכן עליכם לעקוב אחרי ההפניות הרלוונטיות לקבוצה שלכם בהוראות למטלה ב-moodle.

**הנחיות טכניות:** המטלות תוגשנה בגירסה אלקטרונית כקובץ word. את הקובץ יש לשמור בשם המלא שלכם כולל מספר המטלה המוגשת (לדוגמא: קרן ליפנסקי\_1). יש להשתמש בגופן (פונט) ARIAL בגודל 12 וברוח של שורה וחצי או רווח כפול. שוליים סבירים מכל צד של הדף. בראש העמוד יש לכתוב את מספר המטלה ופרטיכם האישיים. אין לחרוג מכמות המילים המקסימאלית המצוינת במטלה. תשובות שיחרגו ממכסת המילים לא ייבדקו. \* **אי עמידה בהנחיות הטכניות להגשת המטלות תגרור הורדת ניקוד.**

אופן הבדיקה:

בדיקת המטלות מתבצעת על ידי עוזרי ההוראה של הקורס באופן אלקטרוני תוך שימוש בפונקציית "עקוב אחר שינויים" שמדגישה את הערות הבדיקה בצבע שונה ומאפשרת קריאה ברורה של התגובות. הציון יופיע בגוף המטלה.

משך ביצוע המטלה:

המטלה תוגש עד לשעת חצות בתאריך ההגשה המצוין בלו"ז (ניתן ומומלץ להגיש לפני).

הגשה באיחור תגרור הורדת נקודה על כל יום איחור. לא תתקבל הגשה לאחר החזרת המטלות הבדוקות.

האם מותר חומר עזר, ואיזה?:

מותר שימוש חופשי בכל חומר עזר.

## נספח ב' - פירוט מבדק הידע:

סוג המטלה:

מבדק ידע מקוון המורכב מ-20-10 שאלות רב-ברירה ("אמריקאיות").

רשימת המטלות:

המבדק יתפרסם בשבוע השלישי של הסמסטר ומשקלו 15 נק'.

עבודה ביחידים או בקבוצות:

מבדק אישי. לתשומת ליבכם: המבדק כפוף לכללי המשמעת של המכללה ביחס להעתקות, כך שאין להעביר את תוכן השאלות והתשובות להן בין סטודנטים. כנגד העוברים על תקנה זו תוגש תלונה לועדת המשמעת המסלולית.

הנחיות להגשת המטלות:

באתר הקורס – בהתאם להנחיות שתימסרנה עם המבדק. המבדק יערך בזמן מוגבל ומוגדר מראש ולא יתאפשר ביצוע שלו לאחר המועד.

הערות נוספות:

מועדי ב': לא יתקיימו מועדי ב' למבדקים למעט מקרים המוגדרים עפ"י תקנון המכללה.  
זכאות לפטור: אלו הזכאים לקבל פטור מבחנים קצרים, יטופלו בהתאם להנחיות דיקאנט הסטודנטים.

## נספח ג' - פירוט הפעילויות:

סוג המטלה:

שאלה פתוחה אחת המאפשרת ביטוי אישי כגון שאלת סקר, תגובה בפורום, חוות דעת על סרטון או מאמר וכו'.

רשימת המטלות:

במהלך הקורס יתפרסמו 4 פעילויות כמפורט בלוח הזמנים שבאתר הקורס, מתוכן יש לבצע 3 פעילויות בלבד (לבחירת התלמיד/ה). משקל כל פעילות 5 נק'. ביצוע פעילות נוספת יזכה את הסטודנט ב-2 נקודות בonus.

הגשה באיחור:

הפעילויות הן בסיס להמשך הלמידה ולכן לא תתאפשר הגשה לאחר המועד. יחידים (אין אפשרות להגשה צוותית).

עבודה ביחידים או בקבוצות:

בהתאם להנחיות בתיאור הפעילות שבאתר הקורס.

אופן ההגשה של המטלות: